

Predikan

19 e tref. 2011, årg. 3

Psalmer: 253, 337, 669, 53, 228, 48.

Pär-Magnus Möller

Efter det att folket vandrat fyrtio år i öknen kom de tillsist fram till landet som Gud lovat dem. Josua skickar in spejare i landet för att se hur befäst staden Jeriko är. Då händer något märkligt. Den förste som spejarna möter i det land som Gud lovat folket är en prostituerad kvinna – som tror på Israels Gud!

Kvinnan tar hand om gästerna och knyter ett förbund med Israels folk – ett förbund som innebär att hon också skall få del av det beskydd som Israels folk var lovat. Skökan Rachav blev så en del av Guds folk – och en förebild i tro.

Jag tror att detta var ett profetiskt tecken som visade fram på vad som skulle komma: Löftet till Abraham skulle gå i uppfyllelse – ur Abraham skulle komma ett folk vari alla andra folk skulle bli välsignade. Det är ju också därför vi är här i dag. Skökan Rachav är en föregångare för alla oss som av födseln inte tillhör Israels folk men blivit inympade genom dopets förbund och så fått välsignelse. Därför skall vi hålla skökan Rachav högt – hon är på ett sätt den förste av oss.

Men hur kunde Rachav tro på Israels Gud? Det är här trons mysterium börjar. Rachav hade hört vad Gud gjort när han delade Röda havet och hon hade förstått att den här guden var något speciellt i jämförelse med alla de träfigurer som de själva tillbad. Men det insåg egentligen alla de andra också, alla i Jeriko hade hört om undret vid Röda havet och alla fasade nu när denne Guds folk skickade spejare in i staden. Ändå var det bara Rachav som trodde – och blev räddad.

Det är viktigt att vi ibland stannar upp och funderar på vad tro egentligen är. Den sekulära världen säger ofta att tro är samma sak som att gissa – men det vet vi att det inte är – Vi gissar inte att Gud finns – vi tror. Samtidigt finns det rörelser inom kyrkan som tänker att tro är samma sak som att naturvetenskapligt bevisa – det är inte heller sant. Vi kan inte bevisa Guds existens – lika lite som det går att motbevisa Guds existens.

Ibland för vi fram tanken att tro handlar om kunskap om Gud – och visst handlar tro om kunskap om Gud – men samtidigt inte. Kunskapen kan hjälpa oss att tro, men den är ändå inte tron i sig självt. Det finns ju ingen som har mer kunskap om Gud än den onde själv – men han tror inte för det. Tro är något annat än gissning, bevis eller kunskap. Tron är en gåva – en hemlighetsfull gåva som öppnar ögonen för det som vi inte kan se, så att vi ändå kan se. Trons gåva öppnar för en större verklighet. Vi ser det i evangelierna och i Jesu under; Blinda får syn – men det viktiga är inte den blick som får dem att se träd och blommor, utan den blick som får dem att ana Gud. Alla dem som Jesus botar blir

förvisso friska i denna världen ögon, men de får också en erfarenhet, en kunskap om Guds rike. Det Jesus skänker dem som han botar är i första hand inte helande i sig utan just trons gåva och kraft. Trons gåva och kraft som låter människan ta emot Guds förlåtelse, trons gåva som låter den ondes makt över människan vara bruten, trons gåva som fyller människan med Guds närvaro genom den helige Ande. Gud skänkte skökan Rachav trons gåva så att hon kunde se Gud och ta konsekvenserna av detta seende. Hon vågade lita på att han skulle skona dem som ber honom om förskonande – och så skedde också.

Det är med detta perspektiv vi kan se på dagens evangelium. Mannen som bars inför Jesus verkar inte haft någon egen tro. Han bars inför Jesus och Jesus skänkte honom trons gåva så att han kunde ta emot förlåtelsen – dvs. hela Guds rike, hans nåd och förbarmande. Vi tänker om synden ofta att den bara är s.k. moralisk, vi tänker att den lame mannen måste gjort något förfärligt för att drabbas av denna sjukdom, men så är det ju inte. Du är inte frisk eller sjuk för att du gjort något moraliskt felsteg. Men vi tillhör alla en skapelse som är infekterad av synd och ondska och genom den är synden och onskan en del av våra liv. När Jesus lägger tron gåva i människans hjärta så befriar han henne från den här världens bundenhet och erbjuder henne ett liv tillsammans med honom i stället – ett liv i frihet, ett liv där du ständigt kan få bli befriad från det ondas makt över ditt liv, från allt det som skiljer dig ifrån Gud. När Jesus befriar den lame mannen från syndens makt över hans liv är det en befrielse från onskans makt i alla dess former som han får ta emot – just det som vi får ta emot i dopet. Vid detta ställe, liksom på andra ställen i evangelierna, tydliggör Jesus på ett pedagogiskt sätt den här befrielsen genom att dela upp den i två delar. Först förlåter han den sjuke – därefter blir något upprörd över att Jesus förlåter – varpå Jesus låter tydliggöra vad förlåtelsen innebär, han befriar också konkret den sjuke från det som bundit honom – så kan alla se att Jesu förlåtelse inte bara är ord utan konkret verklighet. En förvandling sker verkligen där trons gåva har lagts i en människas hjärta.

Jag tror det kan vara en tröst att veta att din tro är en gåva. Ibland får vi för oss att tron är något jag måste prestera. ”Jag kan inte tro”, säger man ibland – och hänvisar till sitt tvivel. Men tro och tvivel är inte alltid sina motsatser – tvivlet bygger ofta på att vi inte får ihop verkligheten i vår hjärna, vi förstår helt enkelt inte – men ändå kan man tro. Tvivel och andlig oro finns alltid med i det kristna livet, det kommer väldigt få undan. Trons gåva tas inte bort pga. tvivel, den ligger ändå kvar och liksom tvingar den som fått trons gåva till bön, längtan efter Gud.

Men trons gåva innebär också ett ansvar. Du har att förvalta din tro och låta den växa och få konsekvenser. Det är först då du på ett verkligt sätt kan uppleva den frihet du är kallad till.

Männen som bar den lame mannen till Jesus tog konsekvensen av deras tro. Det är så starkt när evangelisten konstaterar att när Jesus såg de båda människors tro, sade han till den lame; dina synder är dig förlåtna. Det betyder ju att det vi gör i tro verkligen får konsekvenser för den värld vi är satta att tjäna. Vi gör skillnad i världen när vi vandrar i tro och i lärjungaskap.

Hur ser de här konsekvenserna då ut? I vår lilla trygga del av världen har vi ibland svårt att föreställa oss konsekvenserna som något mer än allmän vänlighet och smågoda gärningar. Vi har blivit itutade att vara en kristen är att vara en hygglig svensk. Men det finns många svenskar som är hyggliga utan att vara kristna – de flesta faktiskt. I det här sammanhanget är det nyttigt för oss att påminna oss om att kristen tro är något annat än att vara hygglig – det är istället att vara bärare av Guds kärlek, Guds väg och Guds räddningsplan in i denna värld – och det får konsekvenser. Ibland tuffa konsekvenser. Just nu lever vi faktiskt i martyrernas århundrade. Aldrig tidigare har så många kristna fått sätta livet till som en konsekvens av deras tro som i dag. Enligt de senaste beräkningarna dör var femte minut någon kristen broder eller syster för sin tros skull. Så farlig och provokativ upplevs den kristna tron i sammanhang där sanning och kärlek inte står högt i kurs.

I Sverige är det ovanligt att man behöver dö för sin kristna tros skull. Vi har genom vår historia byggt in den kristna tron i samhället så pass att vi idag inte riktigt kan komma loss ur den. Vi dras liksom, med samhällets sekularisering, bort från den levande tron som står i försvar för människans värde gentemot det styrande samhället. Därför blir reaktionerna så underliga när kristna värden hävdas gentemot det sekulära samhället – man kan liksom inte skilja dem åt och detta skapar förvirring. Därför kan det trots allt vara ganska svårt att vara kristen i Sverige – det medför nästan med automatik ett slags utanförskap. Vi framstår som bakåtsträvare, konservativa eller gammaldags. Vi tas inte riktigt på allvar. Med de senaste årens religionsfientliga inställning i samhället vet vi inte vart vi hamnar – kanske krävs tillsist martyrskap även här för att förkunna Guds evangelium. Är vi redo för det?

De fyra männen drevs av sin tro att bära den lame mannen till Jesus. De visste att han skulle kunna ge mannen det som de själva inte kunde ge: liv. Framför huset där Jesus bodde – traditionen säger att det var Petrus hus – stod en stor skara människor. De hade hört mycket om Jesus och de flesta var nog där för att de var nyfikna. Alla ville se – och trängseln gjorde att det var omöjligt att komma fram. Det är inte ovanligt att människor står i vägen för Jesus – ibland är det vår rädsla för människor som står i vägen, ibland är det klumpiga kristna, ibland är det fördomar. Männen gick i tro genom sin människorädsla, genom klumpiga lärjungars uttalanden, genom folkmassan, till baksidan av huset. De

klev upp på taket och rev helt sonika bort taket på Petrus hus. Så fick Petrus lära sig att det kostar på att ha Jesus som gäst. De firade ner den lame precis framför Jesus. Det måste ha varit en underlig syn. Jesus sitter inne i halvmörkret och undervisar – plötsligt knakar det i taket och ljus springer fram. Allt blir tyst. Det måste ha tagit en stund för männen att få bort taket och jag tänker mig att alla tystnade utom Petrus som sprang fram och tillbaka och försökte komma ut ur sitt hus för att hindra vandaliseringen – men hindras pga. den stora trängseln. Tillsist sänks baren ner. Jag tror att Jesus ler. Det är just denna tro han predikar om, tron som öppnar våra ögon och sinnen för Guds rike, för längtan efter helande och frid, längtan efter hjärtats djupa försoning. Trons gåva och kraft, som öppnat männens ögon, liksom skökan Rachavs ögon – och våra ögon – ser att det bara finns ett ställe vi kan gå till om vi skall finna det som vårt hjärta djupast längtar efter. Vi måste komma inför honom som är trons fullbordare och Herre, Jesus själv. De som inte trodde såg bara ett vanskligt och vansinnigt företag i det som de fyra männen gjorde – men de som genom tron fått sina ögon öppnade såg att Guds rike var i görningen – de såg vilken makt tron har till förvandling.

Så får vi genom tron nu bära hela världen fram inför Jesus. Den behöver helas, förlåtas och fyllas av tro. Vi får bära fram alla våra bröder och systrar som tvingas dö för vår tros skull, vi får bära fram våra sjuka, våra döende – och våra kära – och om och om igen be att trons gåva i våra hjärtan skall växa och förädlas så att vår tro får konsekvenser och världen kan tro.

Därefter får vi själva bäras fram till Jesus och så ta emot honom i nattvardens bröd och vin. Vi kommer med vår svaghet, brustenhet och ofullkomlighet – och han sköljer genom brödet och vinet som är hans kropp och blod, våra kroppar och hjärtan rena från otrons konsekvenser – och vi får som Jesu lärjungar, inympade genom dopet och tron i Guds folk, gå ut i världen som vittnen om Guds rike och hans aldrig sinande kärlek.